Uned 1
Llafar
Asesiad Diarholiad

Tasg 1: Cyflwyno Gwybodaeth

Tasg 2: Ymateb a Rhyngweithio

Tasg 1
Cyflwyno Gwybodaeth

Cyflwyniad Unigol ar sail ymchwil yn cynnwys ymateb i gwestiynau ac adborth wedi'u selio ar themâu gosod gan CBAC

40 marc

(20 marc Cynnwys a Threfn ac 20 marc am gywair, cywirdeb iaith a strwythur brawddegol)

Cam 1

Dewis Testun

Cewch ddewis unrhyw destun o dan y themâu a ganlyn:

- Cymru
- Hamdden
- Byd Gwaith
- Byd Gwyddoniaeth/ Technoleg
- Dinasyddiaeth

Cam 2

Ymchwilio

- Wythnos i baratoi dan oruchwyliaeth gyfyngedig
- Ymchwil ar y we, papurau newydd, cylchgronau, llyfrau cyfair, pamffeldi, gwrando ar raglenni teledu neu holi pobl
- Gall eich athro roi arweiniad a chynnig cyngor cyffredinol i chi

Cam 3

Llunio nodiadau

Cofiwch nad tasg ddarllen mo hon. Cewch lunio nodiadau:

- pwyntiau bwled byrion yn cynnwys ystadegau, ffeithiau, enghreifftiau a dyfyniadau
- gallwch ddefnyddio Technoleg Gwybodaeth e.e. PowerPoint
- Dylech roi eich nodiadau/ copi o'r daflen PowerPoint

Cam 4

Cyflwyno

- 5-7 munud yn cynnwys ymateb i gwestiynau gan y gynulleidfa
- Cewch ddefnyddio gwrthrychau/ delweddau i'ch cynorthwyo
- Caiff y disgyblion eraill holi cwestiynau i chi ar derfyn y cyflwyniad

Sut mae llwyddo?	✓	×
Dewis Testun	✓ Un o'r 5 thema a osodir gan CBAC ✓ Dewis testun y mae gennych ddiddordeb gwirioneddol ynddo ✓ Testun y gellir ei gyflwyno mewn modd difyr er mwyn apelio at y gynulleidfa ✓ Testun gyda digon o agweddau gwahaonol iddo ✓ Testun sy'n cynnig her a chyfle i ddadansoddi ✓	× Dewis testun rhy gymhleth nad ydych yn ei ddeall yn iawn × Deiws testun â geirfa gymhleth ac anghyfarwydd × Testun na ellir ei gyflwyno mewn modd difyr o flaen cynulleidfa × Testun syml ac arwynebol heb wahanol agweddau
Ymchwilio	✓ Ymchwil o wahanol ffynonellau'n cynnig golwg wahanol ar y pwnc ✓ Llunio cynllun yn nodi'n glir pa agweddau ar y pwnc rydych chi'n ymchwilio iddyn nhw ✓ Ymchwilio i dermau pwnc Cymraeg	× Gormod o wybodaeth fydd yn arwain at gyflwyniad sy'n rhestr o ffeithiau
Llunio nodiadau	✓ Llunio nodiadau - nid brawddegau llawn a pharagraffau ✓ Nodiadau cryno fydd o gymorth i gadw strwythur eich cyflwyniad ✓ Trefnu nodiadau i wahanol agweddau'r pwnc	× Ysgrifennu nodiadau rhy fanwl heb chwynnu gwybodaeth- dim ond 5-7 munud fydd gennych chi i gyflwyno × Llunio nodiadau ar un agwedd ar y pwnc yn unig × Ysgrifennu brawddegau a pharagraffau- nid tasg ddarllen mo hon
Cyflwyno	✓ Cyflwyno'n naturiol- dim darllen ✓ Cyflwyno'n eglur ✓ Edrych ar eich cynulleidfa ✓ Cyfleu eich diddordeb yn y pwnc ✓ Ystyried eich cynulleidfa a defnyddio arddull ddifyr ✓ Cyflwyno'n bwyllog ac yn drefnus ✓ Defnyddio PowerPoint neu wrthrychau a delweddau i gyfoethogi'r cyflwyniad lle bo hynny'n briodol ✓ Cadw o fewn y terfyn amser ✓ Delio â chwestiynau'n hyderus ✓ Cyflwyno gwahanol agweddau ✓ Dadansoddi'r pwnc yn ogystal â chyflwyno ffeithiau e.e. "Mae boddi Capel Celyn wedi cael effaith ar genedlaetholdeb yng Nghymru…" ✓ Defnyddio cywair iaith priodol- llafar a naturiol ✓ Defnyddio termau pwnc Cymraeg/ cystrawennau a gramadeg yn gywir	× Siarad yn aneglur/ undonog × Rhuthro × Ceisio cyfleu gormod o wybodaeth × Darllen nodiadau × Cyflwyniad byr/ llawer rhy hir × Rhestru gwybodaeth/ ffeithiau heb ddadansoddi × Geiriau a thermau pwnc Saesneg/ cystrawennau chwithig/ gwallau gramadegol × Defnyddio cywair iaith rhy ffurfiol

Sgiliau

Er mwyn llwyddo gyda'r dasg hon bydd angen arddangos y sgiliau a ganlyn:

- Cyflwyno gwybodaeth a **dethol/trefnu gwybodaeth** a syniadau **yn effeithiol** ac yn ddarbwyllol
- Dangos **dealltwriaeth o gonfensiynau'r iaith lafar** mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol
- Siarad yn **gywir ac yn rhugl**, gan **addasu arddull ac iaith** fel eu bod yn **addas ar gyfer y gynulleidfa**
- Arbrofi gydag **iaith a thechnegau** i **greu effeithiau a denu diddordeb cynulleidfaoedd**
- Talu sylw priodol i **gywirdeb cystrawen a mynegiant**
- Cyfleu profiadau, **syniadau a gwybodaeth yn glir**, yn **gywir** ac yn **briodol**
- Defnyddio **sgiliau rhesymu geiriol** a **llunio barn annibynnol** wrth ddadansoddi'r testun
- Defnyddio dulliau creadigol o **ymchwilio i faterion, datrys problemau a datblygu syniadau**
- **Myfyrio ar eich defnydd o iaith** a chymryd rhan mewn amrywiaeth o gyd-destunau bywyd go iawn, ac **addasu'r sgwrs yn briodol i'r sefyllfa a'r gynulleidfa**

Holi cwestiynau

Wrth holi:

- gwrando yn ofalus ar y cyflwyniad er mwyn ystyried beth arall hoffech chi ei wybod
- holi cwestiynau yn seiliedig ar yr hyn a ddywedwyd
- gofyn cwestiynau teg y gellir eu hateb heb wneud gwaith ymchwill ychwanegol

Wrth ateb:

- ystyried y cwestiwn cyn ateb
- dweud yn onest os nad ydych yn deall y cwestiwn – fyddwch chi ddim yn colli marciau
- ceisio ateb y cwestiwn gydag ychydig o fanylder - mae hwn yn gyfle i brofi eich gallu i gyflwyno'n annibynnol
- defnyddio iaith lafar briodol ac arddull ddifyr wrth ymateb i gwestiynau
- cymerwch y cyfle hwn i wneud argraff dda – chewch chi ddim eich cosbi am fethu ag ateb ond mae'n gyfle i arddangos mwy o sgiliau llafar

Cyfle yw hwn i arddangos mwy o sgiliau yn ogystal â'ch gallu i ymateb yn annibynnol i gwestiynau. Mae'n gyfle i brofi eich brwdfrydedd am y pwnc a ddewiswyd.

Tasg 2
Ymateb a Rhyngweithio

Tasg grŵp yn seiliedig ar sbardunau ysgrifenedig neu weledol a ddarperir gan CBAC i symbylu trafodaeth

40 marc

(20 marc Cynnwys a Threfn ac 20 marc am gywair , cywirdeb iaith a strwythur brawddegol)

Cam 1

Dewis Sbardun

Cewch ddewis unrhyw un o'r tri sbardun a osodir gan CBAC. Symbyliadau ar gyfer dechrau trafodaeth yn unig fydd y sbardunau hyn a gellir cyfeirio at bethau perthnasol eraill na sonnir amdanynt yn y deunydd a ddewisir.

Cam 2

Ymchwilio

- Wythnos i baratoi dan oruchwyliaeth gyfyngedig
- Ymchwil ar y we, papurau newydd, cylchgronau, neu wrando ar y newyddion
- Gall eich athro roi arweiniad a chynnig cyngor cyffredinol i chi

Cam 3

Llunio nodiadau

Cofiwch nad tasg ddarllen mo hon a bod rhyngweithio naturiol yn hanfodol.

- Llunio pwyntiau bwled byrion yn cynnwys ystadegau, ffeithiau, enghreifftiau a dyfyniadau i'ch athro ar ôl yr asesiad
- Cewch rannu/ grwpio eich nodiadau i sicrhau eich bod yn trafod gwahanol agweddau ar y pwnc
- NI DDYLECH LUNIO NODIADAU SY'N CYNNWYS BRAWDDEGAU LLAWN GAN FOD HYN YN ARWAIN AT DDARLLEN
- NI DYLECH AR UNRHYW GYFRIF SGRIPTIO RHANNAU O'R DRAFODAETH

Cam 4

Trafod

- Tua 10 munud
- Defnyddio'r cwestiynau ar y sbardun i strwythuro'ch trafodaeth
- Trafod yn annibynnol heb ymyrraeth athro
- Ymateb i farn aelodau eraill y grŵp

Sut mae llwyddo?	✓	×
Dewis Sbardun	✓ Un o’r 3 sbardun a osodir gan CBAC ✓ Dewis testun y gall y grŵp cyfan ei drafod ✓ Dewis testun perthnasol fydd yn arwain at drafod naturiol a didwyll	× Dewis testun nad yw’r grŵp cyfan yn gallu uniaethu ag ef
Ymchwilio	✓ Ymchwil o wahanol ffynonellau’n cynnig golwg wahanol ar y pwnc ✓ Ymchwil personol yn arwain at allu trafod gyda mwy o argyhoeddiad ✓ Rhannu/ grwpio nodiadau i arwain at drafod gwahanol agweddau ar y pwnc ✓ Ymchwilio i dermau pwnc Cymraeg ✓	× Gormod o wybodaeth fydd yn arwain at aelodau’r grŵp yn ailadrodd ffeithiau/tystiolaeth heb fynegi barn
Llunio nodiadau	✓ Llunio nodiadau - nid brawddegau llawn a pharagraffau ✓ Nodiadau cryno fydd o gymorth i gadw strwythur eich cyflwyniad ✓ Trefnu nodiadau i wahanol agweddau’r pwnc ✓ Rhestru tystiolaeth yn gryno fel y gellir cyfeirio ati’n hawdd	× Ysgrifennu nodiadau rhy fanwl fydd yn tarfu ar naturioldeb y drafodaeth × Llunio nodiadau ar un agwedd ar y pwnc yn unig × Ysgrifennu brawddegau a pharagraffau- nid tasg ddarllen mo hon × Sgriptio’r drafodaeth
Trafod	✓ Trafod yn naturiol ✓ Siarad yn eglur ✓ Ymateb i aelodau eraill y grŵp er mwyn datblygu pwyntiau ✓ Esbonio pwyntiau a godir ac ymhelaethu arnynt ✓ Cynnig tystiolaeth i gefnogi’ch safbwynt ✓ Defnyddio profiadau personol i gyfoethogi’r drafodaeth ✓ Trafod yn annibynnol ar yr athro ✓ Sicrhau tegwch i bawb yn y grŵp ✓ Holi aelodau eraill y grŵp ✓ Defnyddio geirfa mynegi barn yn naturiol ✓ Cadw o fewn y terfyn amser ✓ Delio â chwestiynau’n hyderus ✓ Trafod gwahanol agweddau ar y pwnc yn drefnus ✓ Defnyddio cywair iaith priodol- llafar a naturiol ✓ Defnyddio termau pwnc Cymraeg/ cystrawennau a gramadeg yn gywir	× Siarad yn aneglur × Darllen nodiadau × Trafodaeth fer/ llawer rhy hir × Rhestru gwybodaeth/ ffeithiau heb fynegi barn × Geiriau a thermau Saesneg/ cystrawennau chwithig/ gwallau gramadegol × Defnyddio cywair iaith rhy ffurfiol × Cyflwyno pwyntiau newydd heb orffen trafod agwedd arall ar y pwnc × Cyflwyno pwynt hollol newydd heb ymateb i bwynt newydd a godwyd gan aelod arall o’r grŵp

Sgiliau

Er mwyn llwyddo gyda'r dasg hon bydd angen arddangos y sgiliau a ganlyn:

- **Dethol/trefnu gwybodaeth a syniadau yn effeithiol** ac yn **ddarbwyllol**
- Dangos **dealltwriaeth o gonfensiynau'r iaith lafar** mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol
- Siarad yn **gywir ac yn rhugl**, gan **addasu arddull ac iaith** fel eu bod yn **addas ar gyfer y gynulleidfa**
- **Arrbrofi gydag iaith a thechnegau i fynegi barn**
- Talu sylw priodol i **gywirdeb cystrawen a mynegiant**
- Cyfleu **profiadau, syniadau a gwybodaeth yn glir**, yn **gywir** ac yn **briodol**
- Defnyddio **sgiliau rhesymu geiriol** a **llunio barn annibynnol** ac arddangos **sgiliau gwrando** effeithiol drwy **grynhoi pwyntiau allweddol**, **herio'r hyn a glywir** ar **sail rheswm, tystiolaeth neu ddadl**
- Defnyddio dulliau creadigol o **ymchwilio i faterion, datrys problemau a datblygu syniadau**
- **Myfyrio ar eich defnydd o iaith** a chymryd rhan mewn amrywiaeth o gyd-destunau bywyd go iawn, ac **addasu'r sgwrs yn briodol i'r sefyllfa a'r gynulleidfa**
- **Ymateb yn adeiladol ac yn feirniadol i amrywiaeth eang o destunau** ysgrifenedig a digidol/dynamig, gan ddefnyddio dulliau creadigol o **ymchwilio i faterion a datblygu syniadau**
- **Gwrando ac ymateb yn briodol i syniadau, cwestiynau a safbwyntiau pobl eraill**
- **Rhyngweithio ag eraill** gan lunio ystyr drwy awgrymiadau, sylwadau a chwestiynau a chasglu syniadau at ei gilydd